

КОНГРЕС ЗА БУДОВУ 4,000 ВОЄННИХ ЛІТАКІВ

ВАШИНГТОН. — Палата послів прийняла однодушно внесок про будову 4,000 нових бойових літаків та про збільшення резерв летунів на 1,350.

Рівночасно адмірал Вільям Г. Стенділ, начальник морських операцій, відвідав Біллі Дім, щоб добитися від президента Рузвельта дозволу на негайне починання будови двох нових воєнних кораблів.

ПРЕЗИДЕНТ ПРО ЗБРОЙНУ ПОЛІТИКУ УРЯДУ.
ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт після на конвенцію організації „Дочки Американської Революції“ послані, в котрім викладає становище теперішнього федерального уряду в справі збройної оборони краю.

Президент заявляє на самому вступі посланія, що питання, що треба вважати за відповідну краєву оборону, залежить від кожодчасної міжнародної ситуації, що скоро змінюється. Якби ми жили в світі, що зменшує зброєння, то й Америка могла би зменшувати їх. У теперішню пору Америка буде змагати до обмеження зброєння, як це не вдасться, Злучені Держави не будуть збільшувати своїх зброєнь, хіба що збільшення зброєнь інших держав зробить таке збільшення з боку Америки конечно потрібним.

ДЕБАТУЮТЬ НАД ВІЙНОЮ.
НЮАРК (Нью Джерзі). — Місцева конференція методистської церкви ухвалила вислати на загальну конференцію цієї церкви резолюцію за безоглядну опозицію цієї церкви до війни. Підчас дебати над внеском промовці критикували війну як спосіб вирішення державних і міждержавних питань та говорили, що „війна це грих“.

У Нью Йорку відбулася в готелю Билтмор дебата над війною, влаштована Союзом Заграничної Політики. Міський шамбелян Берл говорив на тему: „Чи можемо мати мир при капіталізмі“ та доказував у своїй промові, що капіталізм не пре до війни більше як комунізм. Він винував за війну „крайній націоналізм“. „Я не думаю“, говорив він, що ми потрапимо колинебудь розв'язати проблему війни, хіба що навірнемо все лозязати масово та вернемось до індивідуалізму“.

Генерал Нолен у своїй заяві зприводу виступлення з активної служби в армії вказував на Етіопію, як на доказ, що Америка потребує воєнного приготування.

РАДЯТЬ ВИДАТИ ВИРІБ АМУНІЦІЇ УРЯДОВІ.
ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет для справ амуніції предложив повній палаті свій третій рапорт, у котрім 4 члени комітету проти 3 радять конгресу ухвалити закон, що виробом амуніції має зайнятися уряд. Більшість доказує, що приватний виріб амуніції дає підприємствам нагоду до преріжних надужити.

У своїм рапорті меншість радить задержати приватний виріб амуніції, але завести над ним гостру контролю.

ВІДГУК СПРАВИ ГАВПТМАНА.
НЮ ЙОРК. — Пол Вендел, скінений з адвокатури адвокат, обвинувачує 4 людей, що вони його викрали й заставили тортурами обвинуватити себе самого за участь у викраденню й убивстві дитини Ліндберга. Один з них уже признався до вини. Арештований поліцією, він зрікся права до кавчії зі страху перед пімстою спілників та лишився в тюрмі. Поліція шукає тепер гершта шайки.

Державний прокуратор заявив, що нуджерський губернатор Гофман не знає нічого, що Вендела заставлено тортурами признатися до участі в викраденню дитини Ліндберга. Одначе прокуратор дуже замітно замовчав заявити те саме, про начальника детективів повіту Берлінгтон, що причинився найбільше до відложення губернатором страчення Гавптмана на основі самопризнання Вендела.

ПРИЗНАЮТЬ ПІДВИШКУ ЗАПЛАТИ ОБСЛУЗІ ВИСОКИХ БУДИНКІВ.

НЮ ЙОРК. — Урядовий посередник, котрому віддано до вирішення питання висоти заплати робітників, що працюють у високих будинках, признав їм таку підвишку, якої домагалися ці робітники в недавнім страйку.

Всетаки ця заплата не висока, бо мінімально виносила на рік 1,456 доларів. Досі вона виносила 936 доларів.

З ПРОЦЕСУ ЗА КАТУВАННЯ ЛЮДЕЙ У ФЛОРИДІ.
БАРТОВ (Флорида). — У місцевім суді почалася розправа за побиття буками трох людей у Тампі дня 30-го листопада минулого року, наслідком котрого згинув Дроздеф Шумейкер.

Першого дня розправи одна з трох жертв побиття, д-р Семюел Раджерс, описував побиття. Він заявив, що нападом на нього керували бувші поліцаї й детективи.

ЦКАВЕ ВІДКРИТТЯ ПРО СЕРЦЕ.

Д-р Френсіс Бенедикт, директор Карнегієвської Лябораторії Відживлювання в Нью Гейвен, Конн., відкрив, що у слона серце звільняє удар, як слон лежить, тоді як при лежанню в людей і всіх інших живих серце прискорює удари. Він думає тепер прослідити причини цього явища.

Природник каже, що слонове серце бється, як слон стоїть, 30 разів на мінуту. Людське серце робить на мінуту коло 70 ударів.

МАЛОЛІТНИЙ УБИВНИК.

Перед окружним судом у Перемінші відбулася цими днями розправа проти 16-літнього Івана Прокурата з Дитяч (Ярославщина) за те, що він убив свого товариша, 15-літнього Стефана Дурака. Убивник причаївся у лісі і там побив свого товариша ланкою по голові так сильно, що він помер по кількох днях у Львові. До непорозуміння між хлопцями, що так трагічно скінчилося, дійшло на тлі торгівлі голубами. Суд засудив Прокурата на побут у поправнім домі.

ПРЕМІОВАНА ЧЕСНОТА.

У французькім місті Сент-Етієн трапилася страшна трагедія. Шахтар Альбер Верді прийшов до хати п'яний. Він попав у таку лють, що вибив у хаті всі вікна і посудину, а потім ухопив сокиру щоб зарубати свою родину. Син його Альфред пробував зпочатку вспокоти батька, а коли той накинувся на нього з сокирою, син ударив батька ногом, а потім задушив його мотузком. Після цього син пішов на поліцію і казав себе арештувати. Найцікавіша в усій цій кримінальній історії одна подробиця: вбитий п'яниця дістав у 1929 р. премію „чесноти“, призначену державою, і доньку його тримав до хресту президент Думерг.

КОЖНА ДЕСЯТА ДИТИНА НЕПРАВЕСНА.

На основі чехословацької статистики на 1,000 новонароджених дітей у Чехословаччині припадає пересічно сто дітей неправесних. Найменше неправесних дітей є у жидів, де серед тисячкі новонароджених дітей буває пересічно 14 нешлюбних. У словаків є їх 80, мадярів 92, українців 100, моравян 106, чехів 115, німців 220, поляків 240.

НЕБЕЗПЕЧНА КОНТРОЛЯ.

Львівський окружний суд займається справою Штарка, власника кіна „Сонце“ на Богданівці, що не платив до міської каси податку від виданої ані оплат на фонд праці та Червоної Хрест. У часі розправи показалося, що Штарк поводився з магістратськими контрольорами дуже радикально. Коли хтось із них появився на кіновий саал задля контролі білетів, Штарк гасив світло і серед пітми випрошував контрольора енергійно, послугуючись кулаками. Помагали йому притім жінка та білетер Зайф. Розправа відложено задля покликання нових свідків.

ТОРГУВАЛИ ВІДЗНАКОЮ ЗА ОБОРОНУ ЛЬВОВА.

У Львові викрили скандальну аферу, що торкається капітули „Орльонт“, польської відзнаки за участь у боях за Львів. Про зловживання в цій капітулі кружляли вже кілька літ погослови по Львові. Говорено, що цю відзнаку може купити собі кожний за ціну найвище 20 зл., без огляду на те, чи брав участь в обороні Львова чи ні. Аж в останні дні у зв'язку з тими зловживаннями арештовано д-ра філософії Ігната Фаса, молодого історика,занятого у промисловому музею. Капітулу відзнаки „Орльонт“ створив ген. Розвадовський, а після його смерті вів її проф. львівського університету д-р Каз. Гартлеб, що є директором промислового музею. Капітула мала окреме бюро з кількома урядовцями. Доходи з надавання відзнаки „Орльонт“ були великі, бо багато було людей, що для ріжних цілей потребували цієї відзнаки чи документи з підписом ген. Розвадовського. Коли наплив клієнтів меншав, організатори імпрези впади на думку виніти старої відзнаки на нову, емальовану, за яку знову брали оплату. Тоді у справу вмішалася військова влада і зробила кінець спекуляції. Рішено видати книгу відзначених, але висно до неї був теж отриманий з оплатою... Нарешті справою занялася прокуратура і першим її ділом було арештування д-ра Фаса. У зв'язку з тим надійшло ще величезна сензація, бо загально відомо, що число живучих іще „оборонців Львова“ далеко більше від тих, що справді брали участь в польсько-українських боях.

ОРИГІНАЛЬНА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

Дві тисячі власників собак у мадярському місті Шегет рішили запротестувати проти того, що магістрат підвищує їм податок від собак. Недавно вони зійшлися перед шегетським магістратом, привівши з собою своїх собак, і на даний знак впустили їх до нутра будинку. Очевидно, що дві тисячі собак викликали переполох між магістратськими урядовцями. Демонстрація помогла, бо магістрат скасував свій розпорядок про додаток до податку від собак.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ГОСПОДАРКА.

Комуністична „Правда“ повідомляє про велику аферу в московському будівельному промислі. Спілка барішівників при допомозі працівників московських будівельних організацій краля довгий час цілі вагони алябастру, цементу, олії, цвяхів, замка і т. в. До судової відповідальності потягнуто 80 осіб, з яких 25 арештовано.

ПОВОРОТ ІЗ 20-ЛІТНОЇ НЕВОЛІ.

До села Рогізна в Познанщині вернувся колишній його мешканець Даябас, що як німецький воєк дістався в часі світової війни в російський полон і провів 20 літ на Сибірії. Його признали урядом побіремим і жінка його вишла вдруге за муж.

СЕЛО НЕ ВІДЧУЛО ОБНИЖКИ ЦІН.

Рільнича палата на Волині розписала анкету, наскільки обнижжа ціни промислових товарів відбулася на волинському селі. З відповідей, які надійшли від рільників і сільських крамниць, виходить, що закупно промислових товарів стоїть пересічно на тому самому рівні, що передтим, а в деяких місцевостях навіть зменшилося. Походить це звідси, що ці товари не подешевіли, або подешевіли дуже незначно, а зате населення дальше збідніло. Зроста декуді тільки консумція цукру та ідеальної соли і запотребування нафти, бо ці товари справді подешевіли. Зате анкета стверджує, що залишилися без змін ціни всякого заліза, боднарської й цинкової бляхи, сирниці, дріджлей, седелців, машинногого смарога, олії, вугля і т. п. Назвагал обнижжа ціни не дійшла до волинського села, подібно як і до галицького.

ГОРАЛЬНЯНА СПЕКУЛЯЦІЯ.

В останньому звіті польської державної контролі знаходиться уступ, що в районі скарбового уряду в Новім Скарбі викрито впродовж трьох місяців 138 тайних горальн. Слідство, яке перевела державна контроля в цій справі, дало сензаційний вислід. Показалося, що тайні горальні повставали у зв'язку з нагородою 70 зл. для конфідентів за викриття горальні незалежно від скількості її продукції. Отже конфіденти входили в порозуміння з тайними горальнями і ділилися нагородою за викриття. Значить, тайні горальні повставали тільки задля цього, щоб їх викрили і щоб скарб виплатив нагороду. Справою занялася судова влада.

НОВІ ОБРАЗИ ШЕВЧЕНКА.

Галерія образів Шевченка в Харкові збогатилася в останніх часах 25 незаними досі портретами кисти Шевченка, знайденими в провінціанальних музеях. Знайшли теж портрет кріпака з села Воробжа, лебединського району, та портрет селянина. Оба портрети виконав Шевченко підчас свого побуту на хуторі Лихвино, маєтку Хрушова.

ГРАБІЖНИКИ ПЕРЕД СУДОМ.

В окружному суді у Львові відбулася розправа проти фризера Моріза Штрікса та Ізака Мольдевера за вуличний грабунок. Штрікс бачив у Касі Ощадности, як Сальоме Мілер вибрала більшу грошеву суму. Він пішов за нею й на вул. Жовківській заступив нагло її дорогу та штовхнувши її в живіт, вдер торбину з грошми. Втікаючи крізь перу хідну браму, подав торбину Мольдеверові, який теж не задержав добиці при собі, але передав її третьому спільникові. На крик злодів придержано, одначе гроші пропали. В торбині знаходилося 926 зл. і 20 доларів. На судовій розправі обвинувачені не призналися нічого, викривачуючи себе якись албі. Штрікс засуджено на 7 літ, Мольдевера на 4 роки в'язниці.

ВЕЛИКЕ ЗАМІШАННЯ В ВАРШАВІ

ВАРШАВА (Польща). — В урядових польських колах панує напруження. Кажуть, що воно вже існувало віддавна, бо загально відомо, що генерали Сосновський і Ридз Смігли, що вважають себе властивими представниками ідеології Пілсудського, є проти політики теперішнього президента Мосціцького. Ситуація тепер погіршилася настільки, що по кривавих розрухах у Кракові прийшла львівська катастрофа з 16 жертвами, вбитими підчас демонстративного безробітних. Все те не дає доброго свідчення польському уряду, що не годен зарадити, щоб такі трагедії не повторялись.

Конфіскують проурядову газету.

Мешканці Варшави не знають, як це розуміти, що конфісковано „Газету Польську“, яка є, так сказати, речницею самого уряду. Кажуть, що сконфісковано одно число цієї газети за статтю, в якій обговорено криваві події у Львові в такий спосіб, що це було не до смаку польським правлячим кругам.

Далі звалюють вину на комуністів.

Урядові польські комунікати вже подають тим разом число львівських жертв 10 осіб. Зпершу подали, що було вбитих тільки 3 особи. Зате чужинецькі кореспонденти відразу подали, що є найменше 16 убитих. Так і є. Уряд далі твердить, що криваве демонстрацію завинили комуністи. Каже, що вони навіть захопили були львівську радіову стачію і держали її понад годину.

АРЕШТОВАНО ПОНАД 700 ОСІБ У ЛЬВОВІ.

ЛьВІВ. — У зв'язку з недавніми кривавими подіями поліція переводить далі масові арешти. Досі арештовано вже понад 700 осіб.

УРЯД ЗАПЕВНЯЄ, ЩО ВСЕ В ПОРЯДКУ.

ВАРШАВА. — В урядових польських звідомленнях кажаться, що всюди в Польщі повний спокій, навіть у — Львові.

ВЕЛИКА НІМЕЦЬКА ПАРАДА.

БЕРЛІН. — Ціла Німеччина святкувала 47-літні уродини Гітлера. В Берліні відбулася велика військова парада, що виказувала воєнну силу Третьої Німеччини. Нагадувала вона зовсім давні царські паради, влаштовувані з нагоди уродин кайзера. Як тоді, так і тепер роздано ріжні відзначення. Між іншим Гітлер іменував міністра війни, фон Бломберга, полевим маршалком.

АНГЛІСЬКИЙ КОРОЛЬ ШИРО ВИТАЄ ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН. — З нагоди своїх уродин одержав Гітлер між іншим і середечні побажання від англійського короля Едварда VIII.

АРЕШТУЮТЬ КАТОЛІКІВ В ЕСПАНІІ.

МАДРИД (Еспанія). — Розпочато нові арештування католицьких священників і редакторів католицьких та консервативних органів. Стверджено, що багато католиків і консервативів покинули Еспанію, як ліві захопили владу. Втікачі вивезли з собою яких 500,000,000 песет. Ліві ведуть пропаганду під кличем: „Банки, церкви і дідици мають гроші, яких ми так потребуємо“.

ДАЛІ ДАЮТЬ НАГАНУ ІТАЛІІ.

ЖЕНЕВА. — Все, що Ліга Націй може тепер робити, це: видавати резолюції. Тому знову дано на папері нагану Італії за те, що веде війну в Етіопію. І названо її напасницею. Англія перекоується про безрадість Ліги і хоче звести боротьбу з Італією на власну руку.

ІТАЛІЙСЬКА АРМІЯ ДАЛІ В НАСТУПІ.

РИМ. — Місто приготоване відсвяткувати як найбільш урочисто 2,689-тий рік народин Риму. Так обчислили, що можливо в тім самім дні італійські війська ввійдуть у столицю Етіопії. Тоді доцучуть злучити обидві події в одно велике торжество.

ВТІКАЮТЬ ЗІ СТОЛИЦІ ЕТІОПІІ.

АДІС АБАБА (Етіопія). — Хто може, витягає гроші з банку і покидає столицю, надіючися, що її можуть кожна хвили заняті італійські війська. Чужинців зобирали чужинецькі місці, головна англійська та французька. За життя чужинців нема страху, але побоюються, що можна буде потерпіти в тім короткім часі, коли місто опустять етіопські вїддїлі, а італійські ще не візьмуть міста в посідання.

В ПАЛЕСТИНІ НЕМА СПОКОЮ.

ТЕЛЬ АВІВ (Палестина). — Араби далі нападають на жидівські дільниці й розбивають склепи та побивають жидівські населення. Наслідком тих нових протижидівських розрухів згинули 20 осіб, між якими є 4 араби і 16 жидів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Registered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing as special rate of postage provided for in Section 1103 of the U.S. Code of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. "Свобода": BERGEN 4-0237. — Тел. V. H. Союз: BERGEN 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧЕХАМ ПІД РОЗВАГУ

Попали нам під руку польські голоси про відношення українців до чехів і чехословацької держави. Думаємо, що цікаво буде як чехам так і українцям, особливо тим із Закарпаття, почути ті голоси польської преси.

Ото закидують вони галицьким українцям несправедливе відношення до поляків і польської держави. А несправедливе тому, що українці відносяться до чехів краще ніж до поляків. Пишеться там, що українці роблять по цілому світі рекламу чехам і чехословацькій державі, що вони представляють чехів як справжніх "братів", як дійсно щирих словян, а їхню державу як державу дійсно демократичну. Польські газети подають далі, що українці по цілому світі розтрубують, що мають у Чехословаччині великі права, що там є великі українські наукові інституції, що чехи дуже гостинно прийняли українську імміграцію і т. п. А все те роблять українці на те, щоби показати, як то зле живеться українцям у Польщі й з польським народом.

Пишеться далі, що українські газети на Закарпаттю є віроповіданці у відношенні до Чехословаччини, бо в них навіть більше пишеться про Масарика ніж про Шевченка. Масарик чи Бенеш являються в тих українських газетах "мало що" не найбільшими добродіями українського народу. Масарик виростає в їхніх очах на якогось — святого, а Чехословаччина на таку державу, з якою можна злучити і найвищі українські ідеали.

Так воно виглядає з українського боку, пишуть польські газети. І додають, що нічого подібного нема між галицькими українцями у відношенні до Польщі й до поляків. Можнаб надіятися, пишуть далі польські газети, що за лояльність супроти Чехословаччини українців на Закарпатті обдарено якимсь упривілейованим становищем, що їм знаменито там живеться, що їх національний прапор і їхню мову там шанують і т. п. Нічого подібного, пишуть польські газети. Бо ось у тім часі, коли в зневаженні українцями Варшави узаконюється ім'я "український", то в "золотій Празі", до якої так моляться українці, не має чеська влада навіть відваги й охоти узнати українську назву урядовою на українським Закарпаттю.

З того польські часописи заключають, що треба українцям перевірити своє відношення до поляків і чехів. І воюючи з Польщею, не робити непотрібно реклами Чехословаччині, що не дає українцям на Закарпатті автономії, що не визнає урядово української назви, а навіть викладає українців з Закарпаття, не дозволяючи їм там навіть жити.

Не маємо потреби в тім випадку давати від себе якісь окремі коментарі, а передаємо це все під розвагу нашим братам чехам і чехословацькій владі на Закарпаттю. Буде краще, як вони на це відповідать, але не словами, а — ділами.

"РІДНА ШКОЛА" ПРО ШЛЯХ ДО ВЕЛИКОЇ МЕТИ.

У краєвих українських часописах, появилася ось така відозва "Рідної Школи", з якої змістом треба запізнатись і українцям в Америці. Відозва така:

До українського громадянства!

Стан українського національного шкільництва в межах польської держави просто жахливий. На близько 7 мільйонів українців у польській державі сьогодні налічують 457 народних державних шкіл з українською мовою навчання. Крім цього є лише 5 українських гімназій та одна середня фахова школа; зате немає ані одної вищої школи. Здається, що ми одинокий нарід на цілому світі, що зі своєю шкільництвом не то не йде вперед, але, без огляду на зріст населення, навіть значно зменшує свій стан посідання в ділянці шкільництва. Поверх пів мільона наших дітей не має змоги ходити не то вже до української, але взагалі до школи. Поверх третина нашої народу неграмотна, а в деяких околицях неграмотність перевищує 60% населення. Прородно, що серед такого стану не може зростати в народі сила до самостійного, політичного, культурного й господарського життя. Нарід без підставової освіти мусить ще довгий час бути предметом використовування тих сил, що вороже ставляться до його національного відродження.

Нарід, що не має своєї держави, не може виконати як слід свого обов'язку: виховати свою молодь. Однак є такі обов'язком громадянства зробити все можливе, щоби ратувати молодь і тимсамим цілий нарід від повної духової руїни. Нарід створив Рідну Школу і дав їй важкий наказ: вести національне виховання нашої молоді. Дав наказ, та не дав їй потрібних до цього грошевих засобів. Важкими зусиллями провodu Рідної Школи впродовж довгих років — Рідна Школа може тепер вести цілу низку шкіл і виховних заведень, різнородні курси, порадню для вибору зван-

ня, дитячі бібліотеки, а в останніх роках переводить подолно й успішно організацію дитячих садків і доросту Рідної Школи.

Щоби вдержати теперішній стан Рідної Школи й оплачувати принайменше відсотки й рати від боргів, дотрібно на цей рік 1,100,000 злотих. Можна надіятися, що суму 513,000 злотих оплатять учні шкіл Рідної Школи, але 587,000 зл. таки мусить зложити громадянство добровільними датками.

Однак теперішній стан — це лише малесенький початок. Нам треба значно розбудувати всі роди шкіл по всіх закутках нашої Землі, поширити головню сітку дитячих садків і гуртків доросту; нам треба зайнятись молоддю вищих класів, бо її число з року на рік меншає. На це треба великих грошевих засобів. Правда, ми нарід бідний, а до того ще тепер панує гостра криза. Та вестати не такий уже бідний наш нарід, щоб 7 мільйонів людей не могли зложити хочби й мільйонів жертв на найважливішу ціль, бо на виховання свого молодого покоління. Ми обертаємо річно грубими сотнями мільйонів і один відсоток від тих мільйонів становить та кож грубі мільйони.

Щоб удержати дотеперішню свою діяльність і щоб її в міру грошевих засобів поширити, Головна Управа Рідної Школи звертається до всього громадянства з таким покликом:

- 1) кожний (повнолітній) член українського народу має стати членом Рідної Школи; річна вкладка 2 зл. (для селян і робітників 1 зл.);
2) молодь обох полів від 14 року життя повинна також стати членами Рідної Школи за дозволом батьків з річною вкладкою 30—60 сот.;
3) кожний українець має зложити на Рідну Школу що місяця 1% свого місячного заробітку;
4) кожна українська торговецька і промислова установа має щомісячно зложити ¼% від проданого товару, а кредитова установа 1% від уділених позичок.

5) українці-раді громадянські члени повітових рад мають у свій час подбати, щоби громадські ради й повітові відділи вставляли до громадських і повітових бюджетів на цілі Рідної Школи суми, відповідні до числа українського населення й до сум призначених з тих же бюджетів на культурні цілі інших національностей даної області;

6) українці власники "народової" позички мають зложити половину своїх облігацій на цілі Рідної Школи;

7) ті, що не хотять чи не можуть відвикнути від курення тютюну, або від напиків, мають влатити на Рідну Школу 10% від прокурених і виданих на напикти грошей, найменше річно по 2 зл., а всі, що грають у карти, мають зложити 10% виграних грошей;

8) кожне місто, містечко й село має старатися крім звичаєвої збори з коляди й писанки уладити принайменше одну виставу й один фестин у році на дохід Рідної Школи;

9) кожний українець чи українка буде на кожний свій лист чи картку наклеювати марку Рідної Школи;

10) кожний повіт доложить усіх зусиль, щоби влатити для Рідної Школи через касу

Головної Управи припадаючу на нього суму; кожний громадянин (ка), кожне українське товариство причиниться від себе до тієї влати.

Від виконання того громадянського обов'язку залежить майбутність народу. Перевести цей плян у повному обемі важко. Та від нас самих, від нашої громадської контролю залежить його успіх. Для великої Меті слід посвятити й великий труд.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ:

Микола Заячківський, голова;

Д-р Степан Ганицький, секр.;

Дмитро Великанович, скарбник;

о. Олекса Базюк, заступник голови;

Д-р Дмитро Левицький, заступник голови;

Члени Президії: Блянка Баранова, д-р Юліян Кордюк.

Члени Головної Управи: о. Баранік Северин, Глушко Степан, Кернога Михайло, д-р Коновалець Мирон, Кузьмович Володимир, Лилик Іван, д-р Перфецький Роман, Радзкевич Володимир, д-р Рибак Микола, м-р Старосольський Юрко, Шубертівна Юлія, о. Щербанюк Ів.

О. С.

ВІЧНА РОСІЯ

Прошу прочитати собі цей уривок з одної книжки:

"Чому треба присипати ту якусь неміч зусиль Франції й Англії проти держави, що є так значно слабша технічно від них, коли не тому моральному розброєнню, тій невидимій малярії, яку просочують російські доктрини кризує усі суспільні верхівки Заходу, аж нарешті передістаються до найглибших покладів західної суспільності. Доктрини ті є лише негативні, і то власне робить їх такими грізними. Російська ідея то в суті річ монгольський цезаризм старого світа, себто негация, погличення й знищення всіх прав людськості. Має вона забагато сприту, щоб виступати отверто; вона задовольнялася вщеплюванням власних

її ненавистей і відраз у серця народів, по яких душу простягає руку. Скільки то злих інстинктів, скільки то темних заздностей, скільки духового ренегатства, скільки, особливо, слабости дісталося несвідомо на утримання того спокусника, який другою рукою сіє наклени проти всього, що йому стає на перешкоді".

Думаєте мабуть, що це пише в наших часах якийсь противник большевизму про цю доктрину?

Помиляється. Це писав у Парижі один поляк; досить знаний, Мірославський, про царську Росію року Божого 1856 підчас кримської кампанії.

Таких голосів можна булоб навести більше: напр. знаного

УЛАС САМЧУК ГОРИ ГОВОРЯТЬ Роман у 2-ох частинах. Частина друга. Передрук авторських прав застережено.

20. Суд над Йонашем, що його односторонно домагалися селяни, прийшлося приспішити. Безліч праці. На моюму столі стоси паперів. Очі горять від безсоння, права рука залякла, а праве вухо оглухло від телефонних криків. Такі милі обов'язки, як їжа, відпочинок і сон не раз приходиться відкладати, або виконувати на ходу, в потязі, над своїм бюрком. День міняв ніч, ніч день. Лямповий гніт цілими ночами жадібно ссав нафту, перо до нудоти напівалося чорнилом. Судити злодіїв, бандитів і типів на подобу Йонаша, легко, але я вперто відхилявся від участі в тому суді. Це, звичайно, не помогло, бо з мого боку не міг довести поважних для уникнення обов'язку причин. З куснем жару, замість чола, увійшов до кімнати, до тієї знаної здавна кімнати, де ще пахло нотарем, його вічно вагітною жінкою, неспокойним з розчухраним волоссям писарем. Кілька дивовижних порядних чорнильних плям на

без особливих криків, завтра раненько вивезти його за Релегів і там на границі... коротко й ясно.

Всі не погоджувалися. Школа тратити дорожочинних набоїв. До того не буде задоволений народ, що хоче бачити, що є ще якась сила на землі, що й за їх кривди вміє карати. Це питання поважне, виховне й цим не слід легковажити.

Мої докази вичерпані. Голосування: 4—1. Голова комісії диктує, а перо писаря байдуже нотує висліди. Готуються юридичний акт. Голова писаря смутно бовваніє над столом. Дужий і рішучий голос диктує присуд. Чоло мое поволиво вкривається краплинами поту, що його витираю рукавичка писаря піднялося. Воно кругле, біде й безвиразне. Прикликати засудженого. До цього часу його не потребували перед обличчям суду. Надто виразна його вина, надто згучене бажання помсти. Сідаємо знов за стіл.

Але в лямпі догоряє нафта й вона загрожую катастрофі. Питають, чи не мають свічки, але її не мають. Хтось озвався, що в нього дома є свічка. Добре. Післали додому. За той час лямпа встигнула допити останню каплю своєї поживи й кволий вогник ледь тримався обугленого гніту. Півтемно. Великі, кудлаті, підібні на кусні хмар,

люди ворухилися в морці. Прибіг сторож, світло піднялося, на стінах згусли тіні й сказав голос: — підписуйте, панове!

Всі підступають і підписують. Останній я. беру перо, вмочаю, обертаю, знов вмочаю. Велика точка зазначила кінець мого прізвища. Увели Йонаша. Зменшений, голова від тягару вгзузла між плечі. Руки здовшали й подібні на малючки. На столі його присуд, а на присуді, ще горить свіжо "Дмитро Цокан".

Голова суду задає Йонашеві питання. Йонаш відповідає так, або ні. Він свідомий своїх вчинків, але до вини не признається. Він знає, що його присуд закінчений але чуже себе щасливий, що гине за ті ідеали, що подиктовані йому найвищою волею — батьківщиною.

Кінець. Просить всіх встати. Читається присуд. "Надзвичайна воєнна комісія для боротьби з противниками й протидержавними елементами, іменем Української Народної Республіки, на своєму задданню 10. січня 1919 року по спільній нараді в справі Миколи Йонаша, уродженого (—), літ (—), женатого, віроісповіданню католицького, обвинуваченого народним судом у поповненню черги злочинів проти народу й Республіки, що виявився в безустанному сліпому переслідуванню на-

шого населення за мову, народність, перед війною, у масовому вишанню невинних селян при оголошенні війни, у шкідливій чинності проти народу від початку революції й у смерті воєнка революційної армії, при виконуванню ним службових обов'язків. Присто-совуючи до обвинуваченого закон обов'язуючий на території Австро-Угорської монархії від року (—) кодекс воєний, параграф (—), уступ а, б, в; надзвичайна воєнна комісія абсолютною більшістю голосів постановляє лісничого Микола Йонаша покарати карою смерті через повіщення.

Присуд має бути виконаний дня 11. січня б. р. до години дванацятої.

Підписали: — голова, писар і члени.

Мое прізвище згучно пронеслося серед тиші. Йонаш байдужий. Після голова питає, що хоче ще сказати засуджений... Нічого.

— Яке маєте останнє бажання?

— Повідомити родину й віддати їй мої рештки.

— Родину уже повідомлено. Відвести! Покидаючи будинок нотарського уряду, мені доручено писаний наказ, що варта над засудженим Йонашем покладатися на мою особисту відповідальність, яко команданта Ясіня. Начальник варті під-

лягає моїм наказом. Приймаю до відома, роблю відповідні розпорядження й зовсім знесиленый вертаюся на своє помешкання.

21. Здивувався, що в кімнаті моїй світяться. Вхожу й застаю Кіті!

— Панно Йонашівно! — викинув я. Яким чином? Хто вас сюди впустив?

Кіті спокійно, зігнута, у чорному, сидить на каналі в куті. Йї холодно й невідгудно. Обличчя її не бачу. Чорна сіточка крепу заслонила його. У кімнаті півтемно й холодно. Підходжу до лямпи, збільшую світло й сідаю за бюрком. Кіті поволі зводиться та й іде до мене. Півна струнка постать зупинилася в віддалі двох кроків від бюрка.

— Пане Цокан! — сказала вона й затялася. Деякий час тиша. У мене в голові гарячий туман. Не знаходжу слів, хоч розумію, що щось мушу сказати.

— Хто мене сюди впустив, питаєте? — починає Кіті. Півголос зовсім слабкий, зневірний. Говорить через силу. — Хм... Хто мене сюди впустив? А я знаю. Ніхто. Хо-хо-хо! Боже мій! У мене нема сили й як дозволяете сяду.

Я зрівался й швидко підставив їй стілець. — Вибачте мені, дуже прошу. Я такий розтрачений і грубий. (Дальше буде).

французького історика Мішле й інших. А свідчать вони про одне: про вічність Росії, про її засадничу структуральну й духову незмінність, про те, що як майже сто літ тому, так і тепер її обличчя лишається те саме: месіянстичне, вороже Заходові й його культурі, аживаюче тих самих метод підбою і розросту, метод морального розкладу суспільності європейської, її розсадження зсередины. Незалежно від режиму, який у тій Росії панує — білий, червоний, царат чи комунізм — все одно.

Коли би порівняння між большевизмом і царатом робив якийсь нам сучасний історик; колиб так писав про царат хтось ретроспективно, щоби підтягнути його політику до політики большевизму, щоб довести згори уложену тезу про незмінність Росії — можна булоб говорити (хоч і неслухно) про тенденційність автора. Але тут маємо мертвого свідка, який большевизму не знав і навіть його приходу — вісімдесят літ тому — не передчував і передчувати не міг; той автор малює нам півлітку царату супроти Заходу буква в букву, подібну до теперішньої політики супроти того самого Заходу — большевизму. Мабуть найкращий доказ незмінності цілей тої політичної потвори, який на імя Мокска.

Наводимо цей приклад як зайвий показник нашим лєкковірним землякам. Багато з нас досі намагаються відрікнати Росію, російський нарід, від режиму, що в ній нібито без вини того народу панує. Так думають м. і. наші соціалісти, які вірять, що коли впаде большевизм, то з народом російським вони, а з ними й Україна, напевно вже добалаються до чогось... Так думають гетьманці монархісти, які кажуть, що большевизм — це ярмо, накинуте мирному російському хліборобові козачничою большевицькою клікою. Впаде вона — і той мирний російський хлібороб добалакається до чогось з таким самим мирним нашим хліборобом...

Нема омані гіршої від цієї. З одної сторони, як хтось казав, кожний нарід вартий того режиму, який зносить. А з другої: колиж нарешті побачимо ми це правдиве містерійне обличчя не месіянстичного, не імперіалістичного народу російського, з яким можна "балакати"? Спершу еманация того народу був царат, потім демократія (Керенський), потім большевизм. І всі були імперіалістичні супроти нас. Чи не значить це, що іншої, не месіянстичної, не імперіалістичної Росії взагалі нема і не може бути?

Росія ворожа Заходові, до якого нашої осілою культурою належимо ми разом з німцями, французами й англійцями. Який би режим у тій Росії не прийшов, не випустить він з рук тих кліщів, у яких тримає нашу скривавлену країну. Нашим ворогом, коли прагнемо вільними бути, є не царат, не демократична республіка російська, не большевизм, а всі вони, сама Росія, сам нарід російський! З ним мусимо боротись, його впливи, навіть культурні, мусимо в собі забивати, не дати їм просякнуту в душу народу.

Коли ми вже це зрозуміємо раз назавше?

Зрозумів. Лікар: Ну, пане Арвич, стосувалися ви до моєї ради? Денно три рази таблетку, попити чарочку коняку? Пацієнт: Так, пане докторе! Тільки — з таблетками залягаю на тиждень, а з коняком я вже тиждень наперед.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

АГІТАЦІЯ ПРОТИ „ФОРЕНЕРІВ“.

В лютім уряд стейту Каліфорнія заборонив вступ до стейту всім безробітним чужинцям, а тепер уряд стейту Колорадо робить те саме.

Замітне при тому, що агітують за це з одного боку до фабрикантів, а з другого боку до робітників. Кажуть фабрикантам, що вони не будуть потребувати удержувати своїми податками „чужих“ лінохів, а робітникам, що „чужі робітники“ не будуть збивати їх заплати.

Робітникам може здаватися, що вони щось зискують на обмеженню свободи руху „чужинців“. Але чи не скропиться це обмеження свободи, як це все буває, якраз на робітників, які свободи через своє матеріальне незабезпечення найбільше потребують?

ЗВІДКИ УРЯДОВИ ВИСТУПИ ПРОТИ „ЧУЖИНЦІВ“?

Різкі виступи урядів у Каліфорнії й Колорадо проти ненатуралізованих горожан не є явищем, що впало з неба. Є не вислід довгої пропаганди, що ведеться в Америці від довгого часу.

Постійну пропаганду в цьому напрямі ведуть газети Вільяма Рандолфа Герста. Минулого тижня, наприклад, він подав у своїх газетах величезну статтю під наголовком: „Бороніть Америку! Це Ваш Дім!“

Стаття доказувала, що американці удержують безробітних чужинців, а тимчасом злочин в Америці це в більшості діло чужинців.

Представмо собі, яке враження викличе серед американців така стаття, коли її рознесе сотка Герстових газет.

ЯК РОБИТЬСЯ ПРОПАГАНДУ.

Автор статті покликається на слова д-ра Клерета П. Армстронга, клінічного психолога суду домашніх відносин у Нью Йорку, що, мовляв, 58% людей у в'язницях ньюйоркського стейту це люди, що родилися з чужинців (імігрантів).

З цього має виходити, що імігранти це небезпечна категорія населення, бо вона, розмножуючися, множить злочинів, себто злодіїв, убивників, обманців, тощо.

Можливо, що справді так і є, що у в'язницях ньюйоркського стейту 58% це діти імігрантів; але навіть якби так було, чи з цього виходить, що імігранти дають більше злочинців як родовиті американці? Чи це, що з потомків імігрантів вийшло 58% в'язнів, уже виходить, що серед потомків імігрантів є більше злочинців?

Чи кожний злочинець дістається до тюрми? Чи не лишається багато злочинців непокараних? А коли так, то котрим злочинцям легше вирватися безкарно: чи дітям роджених американців, чи дітям імігрантів?

Відомо, американська поліція не ідеальна, але перекупна. Кому легше перекупити поліцію: родовитому американцеві, чи синові імігранта?

Відомо, що американські суди не ідеальні, що в них часта джміль продереться, а муха увягне, що великий злочинець виходить без кари, а менший карається. Кому легше вирватися з суду без кари: родовитому американцеві, чи чужинцеві? Та вже сама стаття газет Герста урядное таку безкарність імігрантові, а об'єктує безкарність американцеві, бо вона виробляє почуття, що імігрант природно мусить бути злочинцем.

ЯК ВИРОБЛЯЄТЬСЯ ЦЕ У ПЕРЕДЖЕННЯ ПРОТИ ЧУЖИНЦІВ.

„Ви не потребуєте брати слів д-ра Армстронга або моїх“, — каже автор статті. „Ви можете піти до котрогонебудь публичного суду, табору збиранців ягід або волоцюг. Чи це лица тих, що скидали чай у бостонським залив?“

Назверх це виглядає дуже великодушну з боку автора статті не покликати на свою думку, але покладатися на рішення самого читача. Але що може відповісти читач, прочитавши такі питання? Припустім, що він піде до суду й і справді хотітиме сказати, чи це лица тих, що скидали чай у бостонським порті на передодні американської революції. Хто знає, як виглядали лица тих, що скидали чай у бостонським порті? Як він може відповісти на це питання? Відомо, що хто поважає тих, що скидали чай у бостонським порті, той представляє, що ці люди були подібні до нього. Отже, як він англо-саксонської крові, то він представляє собі бостонських героїв подібними до себе.

Але чи це правдива уява? Чи вона спирається на правду, на факти, чи на уяву, на почування?

ПРОПАГАНДА ОБРАЗАМИ.

До цієї статті додано ще „картун“, що зображає власне цю небезпечку, яку представляє чужинець для Америки.

На овиді американські дома, фабрика, школа й церква. Почерез них напис „Це наша власна Америка“. Цій „нашій власній Америці“ грозить повільно: чорні води зібралися й велику буруни грозять заваленням домови, фабрики, школи й церкви. Чорні води, як видно, це величезна маса людей, що з валізаками й торбами йдуть нападати на Америку, на дім, фабрику, школу й церкву. Це не води, а, як там написано: „Повільно деструктивних чужинецьких галапасів“

Що дає цей образ читачеві? Дає чувство ненависти до тої чорної „повени деструктивних чужинецьких галапасів“, що грозять залляти американські дома, фабрики, церкви й школи, бо, поперше, кожний ненавидить усяке нищення; подруге, усякий ненавидить галапасів, що живуть з чужої праці; потрепте, усякий американець ненавидить усякого, що загрожує його домові, себто родині, фабриці, себто праці й майну, та школі й церкві, себто культурі.

Та чи доказано цим образом, що чужинці, себто ненатуралізовані імігранти, хочуть це все знищити, або що вони галапаси? Не доказано, бо так само добре, як артист ці чорні води підписав „деструктивних чужинецьких галапасів“, він міг підписати „родовиті американці“, або „читачі газет Герста“. Отже артист і газета з ним витворили масу ненависти до певної групи людей, зробивши їм тяжкі закиди, але нічим ці закиди не підтверджуючи.

ПРОМОВЛЯЄ ДО РОЗУМУ.

Стаття газет Герста звертається проти матеріальної допомоги „чужинцям“ в Америці.

„Така щедрість не є ані розумна, ані здорова, ані чесна, ані мудра“.

А чи таке писання є розумне? Чи воно здорове? Чи воно чесне? Чи воно мудре?

Якби чужинці справді грозили чим Америці, відомо, треба би проти цієї загрози писати й перед нею остерігатися. Але чи кидання голосованих закидів, чи крик проти якоїсь групи людей це громадська робота, яку може вести шануюча себе преса?

В СПРАВІ ВИДАННЯ ТВОРІВ О. С. МУСІЙЧУКА

То тут то там стрічаємо в нашій українській пресі в Америці низку віршів, фейлетонів, статей тощо збір пера феєричних і талановитих наших одиноків, яких ми звичайно зevamo поетами і письменниками.

Не багато таких людей ми маємо в Америці. А й ті, що пишуть, це люди, що працюють пером поза своєю буденною працею, з любови до свого слова та свого народу. Плати за це їм не даємо. Тай не думаємо про те, в яких обставинах вони живуть, чим займаються, чи мають прожиток і чи звертає їм хто бодай видатки за папір. Бо ми тільки читаємо їх цінні речі, любуємося ними, бо вони підбадьорюють нас на дусі. А часами подякуємо за них хіба словом. От і все. А чейже ці люди своїми писаними віршами-словами впливають у нашу душу духовний корм, любов до всього, що своє, рідне: до свого народу і краю. Ці писання лучать нас духом з рідним краєм.

За це ми повинні старатися принаймні зацікавитися тим, щоб ця праця не пропала марно, щоб це все написане і порозкидане по часописах не потрапилося, а збереглося у виданих нами книжках.

А треба нам знати, що ці люди пера не є багаті. І не можуть власним коштом ці свої праці видавати. Тому є нашим громадянським обов'язком про це подбати.

Не будемо говорити про всіх таких письменників, яких імена доводиться нам стрічати в пресі, а скажемо тут тільки про одного з таких, якого імя вже від двайцять п'ятих літ відоме всім нам в Америці. Є це імя **о. Степана Мусійчука**. Він відомий як автор багатьох патріотичних віршів, помішуваних по різних часописах, а головню в „Свободі“. Крім цього написав о. Мусійчук дитячі штуки і драми, з яких одна „В боротьбі за волю“ ви-

дана книжечкою і грана по всій Америці і Канаді. І ця драма бже на вичерпання. Написав він також багато фейлетонів і статей з нашого мивулого чи того, що тепер переживаємо.

Вірші його навіяні любовю до рідної України і рідного народу. В них впливає автор го-долею та радє його успіхами. Він, підносить у них народні маси до руху, до праці, до участі у визвольній боротьбі. Всі його твори якраз підходять до сучасного положення українського народу.

о. С. Мусійчук пише для всіх українців, бо всіх зарівно любить і бажав би бачити їх усіх в одній громаді-нації. Пише безсторонно. І, як відомо теж, під псевдонімом „Мусій Степанчук“.

Ми переживаємо добу боротьби: „бути або не бути“. Переживаємо хвили грізні, де окупанти наші на рідній землі нащад наш нарід і його культурні здобутки. Ми бідні в одному, що не маємо свого уряду і Влади-Держави. Але культурно ми багаті. Ми маємо людей, що не дають нам заспати, бо будять нас словом і пером.

Наша поневолена нація тому сто літ видала великого генія Шевченка, якого словами й ідеями ми живемо; опісля видала Франка, з якого духа початтю ми боремося „за краце завтра. Оттак і тепер поневолена нація видає далі як не генію то менших чи більших людей, що піддержують націю на дусі, й у цьому їх велика для нас заслуга.

Таким якраз письменником-поетом являється в Америці о. Мусійчук. Він від молодости, ще з студентських часів, працює в краю по селах між молодіжю, основує Січи, читальні, драматичні кружки, і т. п., аж поки недоля не кинула його, як і всіх нас, збір рідної „В боротьбі за волю“ ви-

слюди на чужину.

Приїхавши до Америки, він стає до праці в різних організаціях, основує Січи, провадить рідні школи, хори, драматичні кружки, оркестри, говорить по вічах, організує, секретарює, редагує часопис „Січові Вісти“, пише дописи, статті, вірші, фейлетони і т. п. Тепер він далі пише, звертаючи особливу увагу на піднесення молоді в Америці. Пише найбільше віршів під Листопадові, Шевченківські, державницькі й інші національні свята. Пише і вірші під Дні Матері, ювилей організації тощо. Пише, але ніхто ніколи навіть не подумав про — розходди почтові і т. п.

Сотки найкращих його віршів, уміщуваних уже в різних часописах, тратяться і може безслідно загинути. А кільки то в нього є ще ненадрукованого матеріалу! Поможім ці твори видати і пустити між нарід, хай він їх читає і набирає віри в нашу побіду, хай кріпне в силах, набирає підйому та свідомости національну, а цього тепер треба для дальших наших визвольних змагань.

Почин до повного видання творів згаданого автора зроблено в Пасейку. Тут створено такий видавничий комітет, як нижче підписаний. Та в самому Пасейку ми не можемо цього зробити. Знаючи, що згаданий автор працював в різних місцевостях Америки від Шікаго аж до Нью Йорку, звертаємося до всього українського загалу, до всіх українських громад і організацій і товариств прийти нам з допомогою в збірці жертв на видання згаданих творів.

Жертви слати впрод до комітету в Пасейку на нижче подану адресу. Просимо також творити по інших місцевостях подібні комітети як наш і в порозумінні з нами зачати збірки. Таким способом ми зможемо видати повні твори не тільки о. Мусійчука, але й твори інших подібних письменків і поетів, що працюють тут на еміграції.

Віriamo, що цей наш заклик не буде голосом „вопіючого в пустині“, а принесе добрий успіх для такої важної і ко-

ПОЗІР! — ШІКАГО І ОКОЛИЦЯ!

ДНЯ 2. ТРАВНЯ (субота)

(SATURDAY, MAY 2, 1936)

В ШОПЕН-СКУЛ АВДІТОРІУМ

(пір Райс Стріт і Кемпел Евеню)

—:—: виставлене буде —:—:—

УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

в 10. картинах, укладу Л. Цегельського

50 ОСІБ НА СЦЕНІ: Подоляни і Гуцули. — Старовинні весільні звичаї, Прекрасні танці: козачок, коломийка, аркан і козак. Сільські музики. Чудові гуцульські костюми.

ВИГОРАЄ ТРУПА З ДІТРОИТУ. — ПОЧАТОК 7:45 ВВЕЧІР.

Тикети в продажі по українських установах. 90,3,8

рисної справи, як видання творів одного з наших письменників на еміграції.

КОМІТЕТ:
Лесьо Сисин, Василь Сметана, Василь Роздільський, Степан Давидович, Іван Живіцький, Петро Мікула.

Адреса:
Лесьо Сисин,
47 Hope ave., Passaic, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

Переслано через Об'єднання: Джемейка, Н. Й.—На місячних зборах бр. св. Юрія, від. 160 У. Н. Союзу, ухвалено з каси \$15. — Переслав М. Костишин.

Бейон, Н. Дж. — Український Демократичний Громадянський Клуб переслав \$10.50. Зібрано на забаві, котра відбулася 18. квітня ц. р. На заклик предсідника клубу зложили: В. Зімковський \$3.30; по \$1: Н. Сенік і І. Бурбела; по 50 ц.: І. Гуль, Ю. Бойко, Г. Баглай, М. Пахолок, М. Росоловський, О. Лотоцький, П. Лахман, М. Боднар; по 25 ц.: М. Мельник, Н. Мельник, П. Задерцький, Ю. Телішевський. Решта дрібними. — Передає збірку Василь Зімковський.

Співаки.
— Чую, що твій концерт щось не вдався...
— Справді не було знаменито. Виною була глуха саля.
— А я гадаю, що тут винні слухачі, які не були глухі.

Зрадився.
— Не гнівайтесь; пане докторе, що я так трудилася вас, щоб оглянути мого мужа.
— Нічого не шкодить, добродійко. Тут недалеко маю пацієнта й таким чином за одним замахом убуо дві мухи.

Вибагливий льокатор.
— Пане господарю! Дах такий діравий, що дощ паде мені на голову в кімнаті. Скажіть, будь ласка, чи довго це буде продовжуватись?
— Що ви, пане, думаете, що я астроном?!

В склепі.
— Я вчора купив депесть помаранч, а ви запакували тільки сім.
— Так, пане професоре, бо три були зіпсовані.

Фредеріко Філіпо.

АГЕНТ Н 21

В департаменті контррозвідки на ке-Д Орсей усі провідники цієї спеціальної служби були дуже схвильовані. Телефон здвонив раз у раз і приносив щораз нові і погані вістки з фронту. Часто викликував їх і міністер війни і жадав негайних заходів проти німецьких шпигунів, що були причиною цих невдач.

Кілька мужчин зібралися у тихій кімнаті на нараду. Був шеф і три його найкращі співробітники. Поміж ними був відомий агент V.V. Він тихо й рішучо сказав:

— Я переконаний, що німецький шпигун К. В. 72 є причиною того усього. Я переслідую його вже два місяці й вірю, що він таки попаде в мої руки. Шефе, передайте мені цю справу.

— Роблю вас обережним у цьому випадку на ті небезпечки, які можуть вас зустрінути. Муситимете поїхати навіть до Німеччини.

— Я готовий, шефе.

Агент V.V. узявся розслідувати цю справу.

На вивісі на дверях мешканця при вул. св. Мартина стояло: Д-р Альберт Дікро, лікар. Цей дім, що в ньому ординував д-р Дікро, був звичайніший, але охайний і зовсім підхожий для мешкання й праці лікаря.

Коло одинадцяті години були вже тільки два пацієнти. Мужчина і жінка. Д-р Дікро з'явився в дверях і сказав:
— Прошу, наступний!

хавку і зажадав число Біржа 2438. За хвилину зголосився голос.

— Я сьогодні відвідаю пацієнта на одну годину скоріше, як звичайно.

Повісив слухавку й прийняв останнього пацієнта. Пів години пізніше вийшов зі свого мешкання. На вулиці задержався і закури папіроску, щоб могти пригланутися мужчині, що стояв оподалік. Цей незнайомий проходжувався сюди й туди по другій стороні вулиці. К. В. 72. раптово звернувся у перек вулиці й близько перейшов вузл незнайомого. Очі німецького агента гостро прошили його. Він пізнав; це був V.V., найліпший агент контррозвідки; V.V. вже знайшов мешкання німецького шпигуна. Тепер треба бути обережним. Трамваем поїхав до своєї пацієнтки.

— Розумію вашу мову! Я радий, що можу познайомитися з вами, К. В. 72.

— Я теж радий пізнати вас, К. В. 11. — сказав лікар. Що нового приносите з Берліна? К. В. 11. сів у вигідному фотелі і закури папіроску:
— В Німеччині все в порядку. Наш шеф, майор фон Б., хотів би довідатися, у котрому місці буде наступна французька офензива. Це є причиною мого приїзду.

Лікар по надумі сказав:
— Добре, я це зроблю, але потребу грошей. А як ви властиво називаетесь?

— Альфонсо Кастагвара. Я є еспанський купець і маю такий паспорт. Мешкаю в Мадриді. Властиво власника піддержали „чогось“ у Берліні. Тут маю чек на еспанську готівку вартости 150 тисяч франків. Мешкаю в готелі на Монмарт. Найдальше пісязавтра прошу мені ці вісти передати.

Голпроцались і „пацієнт“ вийшов.

Лікар узяв телефонічну слухавку і зажадав число Біржа 2438. За хвилину зголосився голос.

мусять бути на місці. — Була схвильована.

— Можу вам, допомогти, я лікар.

Її очі заблестіли. Вона похилилась. І... він побачив чорні кучері збір її перуки.

— Шановна пані, можете скинути перуку, ваші чорні кучері кращі. Вона скинула перуку, підбрала своє волосся, встала й сказала:

— Один момент. Заждіть. К. В. 72 залишився сам. Стара жінка вернула, але станула перед ним прекрасною й молодою... Він відразу її пізнав:

— Виж е... і не міг дальше договорити, бо вона закрила йому уста рукою.

К. В. 72 чувся дуже щасливий.

Другого дня віддав копії офензивни висланникові К. В. 11. Коли цей вийшов з кабінету, д-р Дікро думав уже про свій виїзд до Швеції разом зі „старою жінкою“. Хотів відпочати після дволітньої праці...

— Не надійно хтось задзвонив. Д-р Дікро відчинив. Перед ним станув V. V.

— Прошу, ввійдіть — спокійно каже д-р Дікро. Ввійшли в кабінет. V. V. мовчав і стежив за лікарем. Д-р Дікро спитав холодно:

— Чим можу вам служити? — Полицай витягнув револьвер і звернувся до лікаря, готовий до стрілу.

— називаюсь V. V., а ви К. В. 72. Арештую вас в імені французької республіки як німецького шпигуна.

— Я до ваших послуг. Ви виграли партію. Дозвольте взяти пальто.

V. V. кинув головою.

Д-р Дікро, або К. В. 72, знімає своє чорне пальто з вішака й у туж мить блискавкою обертається, схоплює випрямлену руку з револьвером і обезброє французького агента. Револьвер впа на землю, а за ним і агент, влучно поцілений пистюком лікаря. Це все триває кілька секунд. Лікар скоро вдягає пальто, відчиняє двері. — Перед ним стоять французські агенти.

Його арештували. Дня 3. січня 1917 року розстріляли.

Цього вечора заливалася гіркими словами „стара жінка“. Місяць пізніше здемаскували і розстріляли й цю приятельку доктора Дікро. Вона була славною Н. 21, німецькою шпигункою.

Переклав (ар).

В Етіопії.
— Ти де перебував, Мошку?
— Я був аж в Етіопії.
— І так скоро вернувся?
— Ну, бо мені зарахували амністію.

Друкарський чортик.
В одній спортивній газеті читаємо:
„Наша змагунка повилася звитовий рекорд...“

Урядовці.
Я вчора сказав нашому директорові кілька терпких слів.
— А що він на те?
— Не знаю вже, бо я пробувсь...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ІСТОН, ПА.

Протестаційне віче.

У неділю, дня 8. березня ц. р., відбулося у нас при участі цілої громади протестаційне віче. Проводив ним о. М. Колтуцький, а секретарював на ньому М. Підгайний. Касієром вибрано М. Колодуба. Відкриваючи віче, о. Колтуцький пояснив, що віче скликано в тій цілі, щоб запротестувати проти гнету наших рідних братів на рідній землі та проти жорстокого варшавсько присуду на молодих українських хлопців і дівчат, котрим закидається вбиття польського міністра Перацького, хоч польський уряд сам признає, що правдивого винуватця не спіймано. Супроти цього, що на підсудних вимушено знімання через моральні і фізичні тортури, через які підсудні будуть усліджені на ціле життя, а один, на ім'я Чорний, збожеволів та підсудним відмовлено знімання в їх рідній мові, та не дано нагоди боронитись перед закидами, супроти цього, що вину підсудних доказувано документами сконфіскованими чеською поліцією, а правдивість котрих ані підсудні ані їх адвокати не мали нагоди доказати, що суд той несправедливий.

Другим бесідником був Тарас Цимбалістий, що недавно прибув зі старого краю, з села Шчили, пов. Збараж. Молодий бесідник згадав, чим є для нас Польща. Наші села пригнеті страшними податками, які ми платимо на нашу загибель. Наша кривавиця йде на польських міністрів, урядників, на військо, на польські школи, а наші українські школи нидіють. За Австрії їх було понад 4,000, а тепер остається коло 250. За наші гроші Польща оплачує польських учителів, поліцаїв, жандармів, тюрми одним словом, велику масу рідних польських неробів, які живуть з кривавиці нашого селянина й робітника. Польща не вдоволяється тим, що нас гнобять і визискує і стягає з нас останню сорочку, а ще й каже сторожити того, що на гарбала від нас. Згадав за міністра Перацького, за пацифікацію, за економічний, політичний та фізичний гнет. Згадав, що Польща зносить спортивні організації, розв'язує просвітні встанови, замикає кооперативи, віддає служби українських учителів і урядників, а навіть фабричних робітників. Згадав за Басарабову, яка згнула мученицю смертю в лязькій тюрмі; за Біласа і Данилишина і за варшавський процес, за

знуцання над молодими українськими революціонерами, котрих держали закованих по півтора року в кайданах. Прочитано резолюції, котрі прийнято одностайно. Резолюції вислано до Вашингтону, до Ліги Націй, до Франції й Англії. Заряджено збірку. Жертвували по \$1: о. М. Колтуцький, В. Романків, М. Підгайний, М. Колодуб, Ф. Сагатий, М. Кордубий, Т. Цимбалістий, В. Боднарський, М. Ружила, І. Вересюк; по 25 ц.: Т. Лобоцький, Д. Вересюк, С. Терлецький, А. Потопа; В. Литвин 25 ц. — Разом \$12.25; дрібними датками \$3.38. Разом приходу було \$15.63. Розхід вивинив 63 ц., остається \$15, котрі вислано до Обеднання.

Микола Підгайний.

БЛЕКСТОН, МАСС.

Матимемо свій Народний Дім.

На полудневім сході стейту Мессачусетс, а на північнім заході стейту Ровд Айленд лежить мале містечко Блекстон, Масс. Живе в нім яких 5,000 мешканців. Подавляючу більшість творять айриші й вони є „панамі ситуації“. Тому і вся адміністрація в їхніх руках. Живуть в тім містечку і наші українці. Та є їх загалом яких 30 родин. В містечку нема ніякого промислу, тому й нема зможніших українських робітників. Майже всі живуть з праці рук, а варстат праці знаходять у сусіднім місті Вунсакет, Р. Ай. Там і належать до парохії та до українських товариств. Професійних людей майже старшими нема. Зате молоді пнеться вгору і не уступає айришам. Має вона національне почуття до всього, що українське, а те почуття виробило те, що наші родини (крім кількох) є членами У. Н. Союзу (Тов. Запорозька Січ, від. 206 і Тов. Івана Франка, від. 241), як теж і інших національних організацій. Є теж і Ситезенський Клуб, до якого належать старші й молодші. І думаю, що вже недалекий той час, що будуть тут числитися з нами як з політичною силою.

Нема в нас багатирів, але люди жертволюбні. Поносять усі народні тгари разом з нашими громадянами з Вунсакет. А крім того переводять ще збірку на свій Український Народний Дім в Блекстон, Масс. На ту ціль зібрано з рідних імпрез кілька тисяч доларів. І треба зазначити, що до цієї збірки багато причинились українці з Вунсакет і околиць, бо ми тут усі знемо як одна родина.

Нам треба У. Н. Дому, щоб задержати український характер нашої громади. Треба гарного місця, в яким можна гуртувати нашу молодь, в яким во-

на могла управляти теж і спорт. Через брак таких місць ми вже втратили в Америці дуже багато молоді. Ратуємо тепер ще ті сотки тисяч молодих, що підрастають, щоб молодечий департамент нашого Союзу не світив пустою.

Вквортці відбудуться перші основні збори У. Н. Дому в Блекстон, Масс. Просимо слідкувати за цим в часописі між оголошеннями. І просимо усіх з околиці, хто дорожить цією справою, на ці збори прийти і допомогти нам довершити добре діло.

Василь Бурак.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На У. Н. Дім у Підсуднові, повіт Бібрка.

Попередно було оголошено \$360. З балю \$31.43. З коляди \$87.50. Жертвували по \$5: Г. Гураля, Т. Зілінський, Т. Тичинський; А. Андрусевич \$3, Г. Штогрин \$2, С. Головатий \$1. Разом \$499.93. Розхід \$9.74. Загальний прихід \$490.19.

Симпатиків цієї доброї справи просимо слати дальші жертви на адресу голови: О. Лекса Бучко, 225 E. 7th St., New York City.

Коляду зложили: по \$2: А. Конох, Д. Гураля, А. Сосяк, І. А. Сеньків, Г. Мирон, О. і К. Бучко, І. і М. Риклінський, І. Брездєнь, Д. А. Гураля, К. і А. Голодник, А. А. Кушнір; по \$1: І. Дикий, В. Степан, Г. Гуль, К. Газда, Г. і Ю. Крат, А. Савіцький, С. Баяс, І. Чорний, Д. Гула й І. Гузар, П. Тиран, М. Костирка, Ю. Ярема, М. Гліньський, О. Перій, Д. Конох, П. Задорецький, М. Ковбаснюк, І. Редчук, М. Сурмач, Н. Гула, С. Валентій, О. Семусь, І. Голембіовський, С. Сікора, М. Новак, П. Фариник, М. Чарник, Г. Борбуляк, П. Забава, о. А. Лотович, П. Яблонський, С. Соманський, Д. Кметь, Н. Корчинський, Ф. Нечипорук, Я. Харкавий, А. Гаколец, І. Курочка, П. Хохоляк, П. Карпик, Т. Андрієвич, С. Франко, Е. Мельник, В. Брездєль, А. Франко, М. Калис, Д. Біловус, С. Галюта, У. Колодій, І. Штогрин; по 50 ц.: П. Савка, І. Куровський, Д. Біловус (Гната), П. Толопка, В. Чинька, І. Мілер, Н. Котик, В. Савіцький, М. Василюшин, І. Семон, Н. Дракон, Д. Дншук, І. Юзьвак, М. Петрик, М. Федорак, А. Харкавий, П. Яцишин, Д. Тихий, С. Глушко, А. Яцейка, Ф. Фармейло, Т. Колеба, М. Данилюк, В. Підгаєцький, О. Баяс, І. Сеньків, Н. Ягодзінська; по 25 ц.: К. Тенрин, Б. Купер, П. Кузьма; У. Д. К. Бруклін, 40 ц.; С. Алберта 75 ц. Решта дрібними.

Михайло Новак, секр.

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ НА СВЯТО МАТЕРИ

СВЯТО МАТЕРИ, картина на 2 дії, 7 осіб — 20 ц.
 В МАМИН ДЕНЬ, картина на 3 дії, 11 осіб — 20 ц.
 СИРОТА, картина на 2 дії, 10 осіб — 20 ц.
 Число „Світ Дитини“, в котрім міститься представлення „СІРИТКА“ на Свято Матери, реферати, декламації і т. д. Число 10 — 20 ц.
 Число „Світ Дитини“, в котрім міститься 2 представлення на Свято Матери: „ДЕНЬ МАМИ“ і „ВІТАРИМО НАШУ ПЕНЬКУ“, реферати, декламації і т. д. Число 9 — 20 ц.

Замовлення висилайте на адресу:

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

МОЛИТОВНИКИ

які можна набути в книгарні „СВОБОДИ“

ВІНОЧОК в білій кашуківій оправі з образцем по середині. (Цей молитовник є малого формату для дітей) — \$ 80
 ВІНОЧОК в чорній шкраній оправі — 80
 ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ в гарній чорній полотняній оправі — 1.25
 АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній чорній полотняній оправі — 1.25
 АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій кашуківій оправі з образцем по середині — 1.50
 ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ в чорній шкраній оправі — 1.35
 БОГ РАДОСТЬ МОЯ, сторін 606, в гарній м'якій чорній оправі — 2.00
 БОГ РАДОСТЬ МОЯ, сторін 606, в білій кашуківій оправі з образцем по середині — 2.50

Замовлення разом з належністю слати на адресу: „СВОБОДА“ 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ТЕАТРАЛЬНА КНИЖКА НЕЧИСТА СИЛА

ЗНАМЕНІТА КОМЕДІЯ в 4-ох ДІЯХ
 Натисав О. В. Рутковський.
 В штудії виступає 7 мужчик, 3 жінчини і парубки.
 Ціна за примірник 35 центів.

Замовлення разом з належністю слати до: „СВОБОДА“ 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J. (P. O. Box 346)

ПРИМХИ ПИСЬМЕННИКІВ.

Крім поетів і письменників, які живуть зовсім нормальним життям; є дуже багато письменників, які потребують до творення якогось зовнішнього зворушення, що часто починається доволі комічно.

Славний французький філософ і письменник 18-го століття, Вольтер, як писав трагедію із староримського життя „Катиліна“, все надягав римську тогу та проходжувався в парку свого замку Ферне та з живими жестами і сильним голосом декламував свої вірші. Колиж з нього сміявся його огорожник, образився та зараз відправив його. Філософ Дідро (†1784), як писав вимахував руками та ногами, сопів і бігав по кімнаті, кидав своєю перукою вгору, довів її і при цьому викрикував слова без усякого зв'язку. Поет Броль мав спеціальний одяг для кожного роду поезій. Поет Пікар писав поезії лише в ліжку: А що драматург Шарль Етьєн! Коли чув, що до нього приходить муза, біг до дому, виганяв жінку, діти та службу, замикав на ключ усі двері, зачинював віконниці та як довкола нього розгостилася тиша й сумерк, починав творити вірші. У Лесажа виявлялася здібність до писання відповідно до сонця. Міг писати лише тоді, коли світило сонце. Малеяр Жіроде (†1824) навпаки—працював лише вночі. Коли дістав фантазію, вискакував із ліжка, засвічував в ателє всі світла, брав на голову ширококрилий капелюх і починав малювати. Поет Джоні мав інший звичай: хоч знав напам'ять майже всіх французьких поетів, не міг собі затамити своїх власних поезій та не хотів ніколи вірити, що він є їх автором, якщо їх чув коли.

На концерті.

Один молодий чоловік на концерті одного співака легко повстигав собі. Сидячий за ним старший дрободій з пересердя крикнув:

— А то худоба!
 Молодий чоловік відвертається із запитом:
 — Чи це під моєю адресою?

— Ні, під адресою тамтого співака, бо перешкадає мені вас слухати.

У ВАГА! — У ВАГА! СКРЕНТОН, ПА.

Тимчасовий Комітет, вибраний на нарадах представників від товариств зі Скрентону, Тейлору і Оліфанту, прохає своїх представників на нараду в справі влаштування в нашому повіті великого громадського ВІЧА.

Наради відбудуться в домі Українського Прогресивного Клубу при 514-16 Ешет уїллі, в четвер, 23-го квітня, година 7-ма вечером.

За Тимчасовий Комітет: Дмитро Стадницький, голова (представник церковної громади — Скрентон); Іван Пятіль, секретар (урядник Українського Прогресивного Клубу); Йосиф Сенюк, (Українська Громада, Тейлор); Володимир Крайківський, (Український Горожанський Клуб, Тейлор); Демко Хомин, (Український Прогресивний Клуб, Оліфант).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДСОН, Н. П.

Українська Церква, греко-католицького обряду, пошукує дякоучителя з добрим голосом, котрий уміє провадити хор, вчити представлення і концерт. Має бути солідний, молодий і все тверезий. Залатня згідно з умовою.

Зголошення слати на адресу: Leon Ophansky, sec., R. F. D. 1, Hudson, N. Y.

ВДОВА з дволітнього дитиною, яка переїжджає з Канади до Злучених Держав, пошукує заздателя такого заняття. Кому потрібно такої робітничої хай гоголосить до: Mrs. A. Hawluk, P. O. Transcona, Man., Canada.

Dr. M. SMITH

перенісся на 46 E. 7th STREET, NEW YORK між 2-ю і 3-ю Евено, близько церкви св. Юра
 Phone: Dr. 4-2486
 Урядові години: від 12 до 2-го і від 6-го до 8-мої вечір.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР ХІРУРГ І АКУШЕР
 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.
 Tel. GRAMERCY 5-2410.
 Урядові години: рано від 10 до 12, вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

БОЛІ НІГ

Рапи на ногах, опухлі ноги, набрялі жилки, болічі ноги, флебіти (запалення жил), напухлі або болічі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 2 до 6, в понеділки і четверги від 2 до 8.
 ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ
DR. VENLA
 ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ
 28 W. 89 St., New York City.

Напишіть іше мені про поради і поради до того добре відомого арабського строюлога, воробійта з долони і містечного читача. Днає залучити на \$1.00 зони ордер, запитайте чотиря питання про пропаліх сповіди, згублені речі, збоїв, подружжя, бізнес або якийнебудь інший предмет. Не забудьте сплатити про мій безплатний несподіваний дарунок. Подайте кончею день і місяць вашого народження. Пишіть по англійськи. Заліште до проф. що називається Raffiel Haminey. Особи, що мешкають у Джерсі Сіті або в околиці, мусять прийти до офісу. Як прийде, ми скажемо вам ваше імя і назвище, дамо вам поради і вську поміч, яка вам потрібна. Замовте собі телефоном день прийому.
 Delaware 3-5904.
 Office: 383 JACKSON AVE., Cor. of Ege Ave. (over Meat Market), JERSEY CITY, N. J. 84-70

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(147)

Тарзан вправляв своїх воєнків воювати відділами й одним. Сильних лучників він навчив шукати із стрільнями з лука, яких він навчив у пралясах. Тимчасом Томі Велл організував відділ піхоти з рушницями, забраними від бандитів.

Томі взяв собі Джерія Джовнса на свого поручника, хоча вчений мав дуже кепську славу як стрілець. „Бачите“, поясняв Томі, „як стріляєте на одного чоловіка, ціляйте на другого. Тоді може поцілите того, котрого ви хочете“.

Приготування тревали кілька днів, аж одного дня бігун вбіг раненько до шатра Тарзана й доніс: „Можна догадуватися, що ворог хоче зробити з своєї твердині випад на нас. Велика битва, о Іскандре, недалеко“.

Могутній голос Тарзана залунав заклик до бою. Відразу відозвалися труби. Капітани кричали до своїх воєнків. Задзвеніла зброя. Так, Тарзан, пан пуці, змобілізував полки олександріян до бою.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
 Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.